

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

5, ||

(Br.) Yekt.
Su.

SKULD OCH OSKULD

BILDER UR LIFVET

AF

SALVATO.

SVENSK ORIGINALBERÄTTELSE.

STRENGNÄS

WESTERLUNDSKA BOKTRYCKERIET

1890.

S

SKULD OCH OSKULD

BILDER UR LIVVET

AF

SALVATO.

SVENSK ORIGINALBERÄTTELSE.

STRENGNÄS
WESTERLUNDSKA BOKTRYCKERIET
1890.

SKULD OCH ÖSKULD

BILDER UR LIVET

SALVATOR

fö
sl
d
u
se
ta
d
st
u
g
s
d
o
d
o
ut
oc

1.

Det var en regnig och stormig höstafton för många år tillbaka. Klockan hade nyss slagit sex på eftermiddagen i den lilla staden X:s kyrka. Detta var signal till allmänt uppbrott för den skara gossar och ynglingar, som åtnjöto undervisning i stadens elementarskola. Också dröjde det ej länge, förr än den välkomna kallelsen till frihet för det återstående af dagen hörsammades. Liksom bien under sommarens tid under glädtigt surr flyga ut från den trånga kupan, på samma sätt spred sig nu en skara ynglingar till olika delar af den lilla staden. En mindre gosse om åtta å tio års ålder skiljde sig snart från de öfriga och styrde sin kosa till en liten oansenlig bygnad, belägen vid en af stadens utkanter. Han gick med skyndsamma steg och inträdde snart i en liten låg och mörk

förstuga och därifrån i en mindre kammare, hvarest det torftiga, bristfälliga bohaget tydde på att nöden därstädes var en beständig gäst. I det halvmörka rummets bakgrund kunde man upptäcka en bädd, på hvilken en blek kvinna med rena, milda drag hvilade.

— Mamma, mamma! — utropade den lille gossen med glädjestrålände uppsyn, i det han lade sina böcker på ett bord och skyndade fram till moderns bädd — kan du tänka dig, att den gode, snälle magistern i dag lofvat mig, att jag skall få komma högst i min klass, och att jag dessutom skall få begagna hans enskilda undervisning; eftersom jag icke nar råd att få informator såsom de andra gossarne. Är det icke bra snällt? Men kors — afbröt han sig hastigt — jag har ju glömt att fråga hur mamma mår. Ack, om mamma snart blef frisk, hvad vi då skulle hafva roligt!

— Åh jo, min lille Gustaf — svarade modern med matt röst — vi skola väl hoppas att den gode Guden låter mig återfå min hälsa. Jag blott sörjer öfver, att jag icke kan arbeta nu som fordom, och din skolgång blir dyr, min stackars gosse, men vi skola väl hoppas det bästa.

— Ack, mamma! Det har ingen fara.

Om några år hoppas jag vara en välbestäld student, och sedan slår jag mig nog fram. Tills jag hinner så långt skall jag väl på ett eller annat sätt få hjälp med min läsning, endast du, mamma, ej saknar något af hvad du behöfver, ty det skulle bedröfva din Gustaf mer än något annat. Dock, nu måste jag åter lämna dig på en stund, ty den gode magister Holm ville, att jag skulle komma till honom redan denna afton. Farväl alltså, snälla mamma! Snart har du mig åter här!

Med dessa ord lämnade den lille gossen åter rummet.

— Stackars barn — hviskade den sorgsna modern för sig själf — hur länge skall väl hans lefnads farkost kastas på tidens oroliga haf utan att krossas mot någon af de bränningar, som så ofta uppslukat den ovarsamme seglaren. Barmhärtige Gud! Jag står icke alltid vid hans sida. Ack nej, min lefnad här i detta förgänglighetens land är snart slutad, och jag går att för evigt återförenas med dig, du min tillbedde och dyre make, som för en kort tid lät mig drömma om ett himmelrike på jorden. Ack, jag afgudade dig kanske allt för mycket, och jag har nu blifvit straffad därför. O, måtte blott min

Gustaf, då jag snart lämnar honom ensam i hela vida världen, icke allt för snart känna sin tro på allt ädelt och godt rubbad. Han är ännu så barnafrom och oskuldsfull, huru länge skall väl världen låta honom vara sådan? Ja — huru länge!

Den kärleksfulla modern tillslöt sina ögon och tycktes snart innesluten i sömnens rogifvande armar. Vi kunna ännu märka hennes läppar röra sig och framhviska orden: »Gustaf», »min make». Därefter utbredde sig en nästan himmelsk glädje öfver hennes bleka drag, och hon ler, såsom himmelens änglar måste le, då de stå redo att till allfaderns ljusa boningar återföra en själ, som här under jordelivets sorger och kval blifvit renad från allt sinlighetens slagg.

Innan vi nu fortsätta vår skildring af förhållanden, till hvilket det omgifvande hvardagslivet i sanning erbjuder mångfaldiga motstycken, torde det kanske tillåtas oss att göra en kort öfversikt af förutvarande förhållanden, hvilka stå i närmare samband med vår berättelse.

* * *

Icke alltid hade fru Emilia Stjernman, så var den fattiga änkans namn, varit i en

så betryckt ställning som den närvarande. Det hade funnis en tid, då äfven för henne lyckans sol strålade i sin ogrumlade klarhet; då äfven hon, likt så många andra, fick dansa fram på en väg, som var beströdd med idel rosor. Då stungo henne ännu ej de hvassa törnen, som så ofta äro begrafna i rosens glödande sköte, ja äfven för henne hade funnits en tid, då hon, med få ord sagdt, endast såg de glada och leende bilder, som ödets nyckfulla gudinna understundom finner ett nöje i att upprulla för de dödliges blickar.

Född och uppfostrad i ett hem, där öfverflöd och lyx herskade, blef den unga Emilia inom kort ett i högsta måtto bortskämdt och nyckfullt barn. Hennes fader, grossören och riddaren Rickerström, fann i sin lilla dotter ett föremål, på hvilken han kunde öfverflytta all den gränslösa kärlek, han en gång hyste för sin tidigt hädangångna maka. Han gjorde alltså till en lag för sig att låta henne få äfven den mest oförståndiga önskan uppfylld, och han skulle sålunda hafva danat henne, ehuru mot sin vilja, till en af dessa beklagansvärda människor, hvilka, sedan de njutit sig öfvermätta på allt det, som guldets allmakt kan frambringa, främmande för all

nyttig verksamhet, nödgas tillbringa ett lif, hvari tråkighet och ledsnad utgöra de bestämmande faktorerna, därest icke hennes egen sinnesbeskaffenhet lyckligt nog motverkat detta onda.

Då Emilia uppnått den ålder, då hon, enligt den allmänt antagna ordningen, borde »utträda i lifvet», började snart hennes faders lysande salonger att hvimla af unga eleganter, hvilka under inbördes täflan tillbådo husets älskvärda dotter och — hennes rikedomar. Bland denna skara af tillbedjare, hvilka med mer eller mindre utsikt till framgång träget gjorde sin uppvaktning hos grossören Rickerström, befann sig äfven en ung sjökaptän, hvilken under flera år gjort flera lyckliga resor för grossörens räkning. Utan att vara hvad man egentligen förstår med gentleman, var dock kaptän Stjernman, så var hans namn, en synnerligen bildad och underhållande sällskapsman, och det var sålunda ej underligt, att han genom sina fängslade och intressanta samtal inom kort var en kär och värderad gäst hos såväl grossören som ock hos hans unga dotter. Vi kunna nämligen omnämna, att fröken Emilia till följd af en aldrig slocknande vetgirighet, hade fått en

i högsta måtto bildad och vidtomfattande uppfostran, hvarför hon ock städse kände sig högligen tilltalad af kaptenens lifliga och formfulländade skildringar från främmande länder.

Så stodo sakerna, då grossören Rickerströms oförmodadt inträffade död till följd af ett slaganfall med ens medförde en sorglig förändring i de förutvarande förhållandena. Vid en utredning af boet befans nämligen all denna otroliga förmögenhet, hvaraf världen i sin oskuld trott honom vara i besittning, med ens reducerad till en massa skulder, hvilka icke ens det rika boets försäljning till fullo förmådde gälda. Men ännu större under inträffade. Hela den skara af förhoppningsfulle unge män, som tillförene syntes sätta sin ära i att så ödmjukt som möjligt kröka sina böjliga ryggar och låta så sockersöta leenden, som kunde åstadkommas, leka på sina läppar, hela denna skara syntes nu med ens liksom bortblåst af vinden, och endast den unge kapten Stjernman stannade kvar såsom en trogen ledsagare till den undangömda boning, i hvilken den numera så ringaktade och förbisedda Emilia Rickerström nödgades taga sin framtida bostad. Nu först fram-

trädde den ädle mannen med en begäran, som han länge närt i sitt hjärta, och på hvars uppfyllande han ansåg hela sin framtida lycka bero, den nämligen, huruvida Emilia skulle vilja blifva hans brud och såsom sådan med honom dela ljuft och ledt. Och han behöfde ej länge vänta på besvarandet af denna fråga. Under tårar kastade hon sig till hans redliga bröst och berättade för den lycklige älskaren, att hon aldrig älskat någon annan, än just honom, men hon frågade tillika ömt och allvarligt, huruvida han noggrant betänkt det steg han nu toge och huruvida ej det samma endast vore förestafvadt af hans varma hjärtas åstundan att kunna räcka henne en hjälpsam hand i nödens stund. Men med ett uttryck i sitt ansikte, på hvars trohet hon ej kunde tvifla, svarade henne då kapten Stjernman, att nu först lifvet för honom hade någon verklig betydelse, sedan han nu fått ett föremål, hvilket han kunde ömfatta med den glödande kärlek, hvaraf hans inre var mäktigt.

Därefter framlefde de tvänne älskande makarne några lyckliga år, hvilka försvunno snabt liksom lika många minuter. Det hela var för dem en skön dröm, men ack, ur hvar-

je dröm måste man ju förr eller senare uppvakna, och äfven här skulle ett uppvaknande ske, men till hvilken verklighet!

Såsom till yrket varande sjöman måste kapten Stjernman tidt och ofta företaga vidt-omfattande resor till långt aflägsna länder. Äfven nu hade han begifvit sig ut på en sådan för nära ett år tillbaka, och den unga älskande makan räknade hvarje minut tills hon skulle få kasta sig i hans öppna famn och åter ega honom i sin närhet, om ock blott för en kort tid. På senaste tiden hade hon dock haft ett kärt sällskap i sin enslighet. En liten blåögad gosse, den fyraårige Gustaf, Emilias och kapten Stjernmans enda barn, sprang lekande omkring på golfvet och jollrade redan om, att han i en framtid skulle blifva sjöman liksom pappa. Under det moderna en gång sysselsätter sig med sitt barn, öppnas plötsligt dörren. Hon spritter till och ser upp från sin plats. Ack, det är blott brefbäraren som aflämnar dagens post. Utan något synnerligt stort intresse fattar hon ett tidningsblad och ögnar däri, i hopp att möjligen finna någon underrättelse om sin saknade och efterlängtade make. Hon läser, hon läser... men hvad!!!

Arma maka! Hvarför hvitnar din kind så plötsligt, liksom höstvinden med ens förhärjat dess rosor! Hvarför stirrar din blick så glanslös på några enstaka rader i det stora bladet! Hvarför häfves ditt bröst så våldsamt som om centnertyngder hvilade därpå! Ah, hon faller baklänges med ett ansikte lika marmorblekt som den skifva, hvarpå hennes arm nyss hvilat. Hennes läppar utsäga blott ett ord, det är — död.

Se där orsaken, hvarför vi i början af vår berättelse återfunno Emilia Stjernman i den lilla staden X, där hon numera försörjde sig med handarbete för att underlätta sin Gustafs skolgång. Och härmed återtaga vi vår berättelses tråd.

2.

Någon tid efter de i början af vår berättelse omnämnda händelserna finna vi åter änkefru Stjernman och hennes son sittande allena i samma anspråkslösa hem, hvarest vi förut besökt dem. Äfven nu är ett sorgens och bekymrens moln lägradt öfver moderns bleka anlet, och Gustaf har lagt sina böcker

å sido för att uppmärksamt lyssna till moderns ord.

— Ja, vet du mamma — utropade han slutligen, i det han hastigt reste sig upp och stälde sig framför modern — jag har nu fattat mitt beslut, ty jag finner nogsam, att vi ej längre kunna uppehålla oss på detta sätt. Jag kan ej längre hafva hjärta att se dig, min stackars olyckliga moder, på detta sätt framsläpa dina dagar, under det jag, som du bevisar all denna kärlek, ej på något sätt kan lindra din möda. Mina studier måste jag afbryta — huru smärtsamt det än måste blifva — och jag vill såsom en dagakarl i mitt anletes svett förtjäna ditt och mitt bröd, ack, ingen möda skall synas mig tung, ingen ansträngning nog påkostande, endast jag vet, att du ej behöfver lida nöd.

— Min stackars gosse — afbröt modern med tårade ögon — jag vet nog, att du för min skull vore i stånd till de största uppoffringar, men tro dock ej, att jag är så egoistisk, att jag för min bekvämlighets skull med lugnt samvete skulle se dig afbryta hela din föresatta bana för att i dess ställe kasta dig in på ett verkningsfält, dit du ej har någon kallelse, och hvartill du för öfrigt är

för ung och följaktligen ej eger tillräckliga kroppskrafter. Nej, min Gustaf, vi skola nog allt framgent, såsom tillförene, arbeta oss fram, ehuru utsikterna äro mörka, och den allgode fadern ofvan molnen skall ej lämna oss utan bistånd, allenast vi ödmjukt böja oss under hans tuktande hand.

Gustaf satt en stund tyst; slutligen yttrade han med en röst, som darrade af ungdomlig vrede:

— Är det dock icke märkvärdigt, mamma, att på denna Guds sköna jord skall finnas så mycken egennytta, så mycken hårdhet och verklig grymhet, som tyckes finna ett nöje i att så mycket den förmår undertrycka och plåga den svagare! Tänk blott på fabrikör Gnidman, vår värd, som mot en så oerhörd summa upplåter åt oss denna usla bostad och som med sådan hårdhet på dagen utkräfver hyran, ehuru han måste märka, att din hälsa, älskade moder, försvagas dag från dag just till följd af ställets osundhet. Kan en sådan man hafva någon samvetsfrid; kan han lägga sig till hvila med fridfullt lugn och uppstå med gladt mod? Kan han...

— Tyst min son — afbröt modern — därom tillhör icke oss att döma. Vi skola

aldrig med vår svaga blick söka utransaka våra medmänniskors inre tillstånd. Det tillhör blott Honom, som bor i höjden och för hvilken människohjärtats innersta begär äro uppenbara.

Samtalet mellan mor och son afbröts här af en knackning på dörren, och ett ögonblick därefter inträdde en betjänt med rikt galonerad hatt i rummet.

— Är det änkefru Stjernman, jag har äran tala med? — yttrade denne efter en lätt bugning.

— Ja, min herre! Hvarmed kan jag vara er till tjänst? — yttrade fru Stjernman i det hon reste sig upp.

— Det är icke egentligen er, utan eder son, som mitt ärende gäller, och jag förmodar — sade han, vändande sig till Gustaf — att jag har honom här framför mig?

Gustaf bejakade frågan.

— Jag har nämligen hälsning — fullföljde betjänten — från min husbonde, grefve Bruncrona, till eder med anhållan, att ni så fort sig göra låter ville göra honom ett besök i och för en angelägenhet, hvarom han ville samtala med eder.

— Ah, grefve Bruncrona — utropade

Gustaf, i det en plötslig glädje upplifvade hans anletsdrag — jag minnes nu, att jag flera gånger träffat honom på mina vandringar till skolan, och att han städse med stort deltagande frågat efter vår belägenhet, fastän jag glömt att omtala det för dig, min mor. Jag skall genast vara eder följaktlig till honom — fortsatte han, vändande sig till betjänten.

Och efter en vänlig afskedsnick åt modern lämnade han rummet tillika med sin följeslagare.

*   *

Grefve Axel Emanuel Bruncrona var ett af dessa aktningsvärda original, som i våra dagar tyvärr allt mer börja försvinna, och hvilka inom kort enligt all sannolikhet endast skola tillhöra sagans område. Men på den tid, hvarunder vår berättelse passerar, d. v. s. omkring en femtio år sedan, kunde man ännu upptäcka en och annan individ af denna besynnerliga del af människosläktet. Grefve Bruncrona var äfven en sådan. Tidigt lämnad fader- och moderlös och begåfvad med ett arf, hufvudsakligen bestående i ett gammalt adligt sköldemärke och en till hälften

förfallen borg i dyster medeltidsstil, belägen ej långt från staden X, måste han genom egen praktisk duglighet söka upphjälpa sin ställning. Småningom ljusnade dock utsikterna, och efter att hafva blifvit förmäld med en ädel och skön kvinna tyckte sig grefve Bruncrona hafva uppnått den högsta mänskliga lycksalighet. Men ack! Lyckans gudinna är ju städse obeständig, och om hon än ena ögonblicket huldrikt tyckes le mot de svage dödlige, så kan hon icke desto mindre nästa ögonblick med omild hand borttaga allt, hvarmed hon nyss lyckliggjort människobarnen. Så ock här. Efter endast några års äktenskap insjuknade grefvinnan Bruncrona i en häftig feber, och inom några dagar hade den obeveklige mannen med lian afskurit hennes lefnadstråd och tryckt dödens bleka insegel på hennes milda anlete. Den arme änklings sorg kan lättare tänkas än beskrivas. Lik en skugga vandrade han genom de dystra gemaken, och det enda, som småningom lyckades förmildra hans sorg, var åsynen af hans lilla dotter Anna, moderns afbild, och på henne koncentrerade han nu all den kärlek, hvaraf ett fadershjärta kan vara mäktigt.

Efter sin makas död ville dock icke gref-

ve Bruncrona längre stanna kvar på sina fäders slott Löfdala, utan anförtrodde uppsikten däraf till en pålitlig ispektor och flyttade själf tillika med sin dotter till det närbelägna X. Här tillbragte han sin tid hufvudsakligen med att vandra omkring till de fattigas boningar och efter bästa förmåga lindra deras behof, hvarvid lilla Anna nästan beständigt var hans trogna följeslagarinna. Under dessa människovänliga promenader, om hvilkas syftemål stadens invånare dock sväfvade i okunnighet, sammanträffade de ofta med Gustaf Stjernman, hvarvid grefven alltid inlät sig i samtal med honom, enär han synnerligen fäst at sig vid gossen till följd af hans intelligenta och frimodiga uppsyn och förståndiga svar. Hos grefve Bruncrona var det ock, som Gustaf nu fick tillsägelse att infinna sig, och anledningen härtill torde blifva klar af det närmast följande.

3.

— God dag, min unge vän — sade grefve Bruncrona vänligt, i det han klappade den ödmjukt bugande gossen på det lockiga hufvudet. — Hur befinner du dig för tillfället?

Frisk och hurtig som alltid kan jag se. Det skall du alltid vara, min gosse, ty, ser du, en nordens son höfves ej att vara klemig och svag. Nej, stolt, som furun i våra skogar, skall han resa sitt hufvud och ej falla till intet för motgångarnes skarpa nordanvind. Förstår du mig?

Gustaf bejakade detta, ehuru något förundrad öfver denna besynnerliga inledning till samtalet.

Grefven log.

— Ja, ser du, min vän — återtog han — jag, liksom många andra, har mina små egenheter, och till dessa hör, att jag är synnerligen road af att hålla små föreläsningar. Skulle möjligen kunnat blifva professor i mina dagar — förtför han leende — men för att komma till saken, så kort och godt: Skulle du, min gosse, ej hafva lust, att understundom komma hit och helsa på den knarrige gubben och i och med detsamma vara en lekkamrat åt yrhättan Anna, som tyvärr hittills haft ingen, som deltagit i hennes lekar och upptåg?

Stora glädjetårar fylde Gustafs ögon, och det var nära att han i sin ungdomliga hänryckning fallit på sina knän. Nu tillbakahölls

han af en lätt förklarlig blygsamhet och yttrade endast med af rörelse darrande röst:

— Tack, gode, ädle grefve Bruncrona! O, att min högsta önskan sålunda skulle blifva tillfredsstäld! Nu skall jag arbeta för två. Ack, hvad min stackars lilla mamma nu skall blifva glad! O, så roligt!

Den ädle grefve Bruncrona kände sig innerligt rörd af denna barnsliga glädje. Han vände sig bort för att aftorka en tår och yttrade därefter:

— Det var roligt, min kära Gustaf, att du så gärna biföll min önskan. Nu skall min lilla Anna få komma in för att få höra utslaget.

Orden voro icke väl utsagda, förr än dörren till ett angränsande rum uppslogs på vid gafvel, och lätt som en älfva inrusade en liten tio års flicka och kastade sig i faderns utbredda famn.

Skola vi väl våga närmare beskrifva detta änglalika väsen, som nu slingrade sina små hvita armar om faderns hals och tryckte kyss på kyss på hans skäggiga läppar. Vår penna är sannerligen för svag att lämna en teckning af en dylik varelse, som understundom tyckes blifva nedsänd till vår mörka jord för

att låta de arma människobarnen här nere få en föreställning om, hvilka väsenden efter vårt åskådningssätt befolka allfaderns ljusa boningar där ofvan. Skön var hon, denna unga flicka, skön, som kostnären tecknar himmelens änglar, då de af gudomligt medlidande understundom sväfva ned på ljusa vingar till jordens kvaluppfyllda dalar och gifva dessa en återglans af det ljus, som aldrig förmörknar. Då man ser ett dylikt väsen, väntar man hvarje ögonblick, att de åter skola sväfva hän till sin rena himmel, ty här nere, så tycker man, skola deras hvita vingar alltför snart befläckas af sinnlighetens slagg. Det är medvetandet af egen skuld och ofullkomlighet, som ovilkorligen tränger sig på hvar och en vid åsynen af ett dylikt den himmelska skönhetens ideal.

Det måste visst hafva varit känslor af dylik art, som i detta ögonblick bemäktigade sig Gustaf Stjernman, ty han stod några ögonblick fullkomligt orörlig och kunde ej taga sina ögon från den sköna synen. Visserligen hade han förut vid flera tillfällen träffat Anna Bruncrona med sin fader ute under deras promenader, men dessa möten hade alltid varit så flyktiga, att han därvid ej tillräck-

ligt hunnit betrakta den unga flickans utomordentliga skönhet.

— Se så, min lilla flicka — yttrade fadern slutligen — låt det nu vara nog med smekningar. Du har ju alldeles glömt bort din nye lekkamrat. Visa mig nu från första ögonblicket att i blifven goda vänner, så att jag ej behöfver ångra det steg jag tagit.

— O nej, nej! — ropade den godhjärtade flickan, i det hon sprang bort från fadern och föll rakt i famnen på den nye lekkamraten — vi skola nog blifva goda vänner, och hvad vi skola ha roligt tillsamman. Du kommer ju hit hvarje dag. Icke sant? — frågade hon glädtigt och fäste sina mörka, forskande blickar på Gustafs af den renaste fröjd lågande anlete.

Och härmed tog hon honom om lifvet och svängde om af hjärtans lust. Och den varmhjärtade fadern log, ty han visste ju så väl, att barnafröjden behöfver så litet för att blifva tillfredsstäld, och att den mognare ålderns konstlade nöjen och orena begär för densamma äro fullkomligt främmande.

Sålunda hade då Gustaf funnit ett hem och en vän, som för honom kunde vara i faders ställe. Änkefru Stjernman gladde sig

däråt, ty hon kände med sig alltför väl, att hennes vistelse här på jorden ej skulle blifva långvarig.

Och en mild aftonsol uppgick nu efter dagens tunga och hetta i änkans boning. Hennes sista lefnadstimmar framflöto i ett stilla lugn, ty hon visste nu, hvar hennes Gustaf skulle få ett hem och ett troget beskydd, då hennes egen hand ej mer kunde vägleda ynglingens vacklande steg på lifvets törnbeströdda bana. Grefve Bruncrona hade nämligen under förtroliga samtal lofvat henne att i framtiden blifva sonens stöd och hjälp.

* * *

Vintern med sina korta, nästan sollösa dagar och norrskenslysta nätter var ändtligen förgången, och naturen hade åter uppvaknat till nytt lif. Jorden hade afkastat sig sitt hvita svepdok och ikländt sig sin förtjusande gröna sommarskrud. Luftens bevingade sångarskaror uppstämde sina jublande hymner till den allgode himlafaderns ära, och den lilla skogsbäcken ilade, löst från alla nordans isande bojor, än med buller och brak utför bergens ättestupor och än stilla och

lugnt genom dalen vid dess fot för att slutligen kasta sig i hafvets vida sköte.

Aftonsolens sista dröjande strålar kastede ett mildt skimmer öfver alla föremål i den lilla bygnad, som beboddes af fru Stjernman och hennes son. Det var liksom de ville säga åt alla bedröfvade hjärtan: Hafven tröst och förtviflen icke. Han, som är ljusets eviga urkälla, har sändt oss för att gifva eder ljus af vårt ljus och sända en hoppets stråle åt alla människor, som däraf känna behof.

I denna låga hydda fingo de ock bevittna en syn, som hvarje ögonblick framträder i tusen olika skepnader bland jordens barn — en syn, som än framställer sig dyster och hotande likt en fruktad husbondes oförmådde ankomst till en försumlig tjänare, än ljus och glädjebringande likt den välförtjänta belöningen åt den idoge arbetaren i aftonens sena timme. Ingen behöfver fråga, hvilken syn detta är; alla veta, att hans namn är — död.

På en bädd, hvars omklädnad täflade i hvithet med den gestalt, som var usträckt därpå, låg en kvinna i sina bästa år, hvars lefnadssol i förtid dock blifvit förmörkad af lidanden och bitter hjärtesorg. Nu var be-

friaren kommen och hon fasade ej därför, ty hennes räkning med denna världen var redan afslutad, och hennes döende blick hvilade med moderskärlekens hela ömhet på den blomstrande yngling, som hade nedsjunkit vid hennes sista hviloläger och nu fuktade detsamma med den sonliga kärlekens heta tårar. De voro ej allena. Lutad mot fönsterposten och stirrande ut på det mörkblå himlafästet stod en medelålders man, hvars rena drag i detta ögonblick öfverfares af en och annan stilla tår; och i rummets bakgrund finna vi en ung flicka, hvars hvita dräkt begöts af aftonsolens purpur — en himmelens ängel i dödens boning.

— Gustaf, mitt älskade barn — hviskade den döende med sakta aftynande röst — jag dör så lugn, ty jag vet, att du ej står hjälplös i denna oroliga värld. Jag vet, att Gud sändt en ädel man i din väg; trygga dig blott till honom och lyd hans råd, då ditt eget förstånd sviktar. Du har fått en annan fader, sedan nu äfven din moder går ifrån dig för att förenas med din förut hädangångne. Men, min Gustaf, vi skola dock en gång återse hvarandra. Ja — återtog hon med strålande ögon — vi skola en gång

mötas i *Hans* boningar, där ingen skiljsmessa mer skall vara och där inga afskedets tårar mer skola fällas. Där stämmer jag vårt möte, och den eviga kärleken kan ej förvägra oss detsamma.

Den arme ynglingen dignade vanmäktig mot golfvat. Grefve Bruncrona upptog honom i sina armar. Den döende modern låg några ögonblick tyst; därefter fortsatte hon med hänförd stämma, i det hon satte sig upp i bädden och hennes ögon strålade af en öfverjordisk glans.

— Ack, jag ser dig, du min städse begråtne make! Jag ser dig omgifven af änglarnas oräkneliga skaror. Du sträcker dina armar mot din maka. Ja, jag kommer. Jag sluter mig i dina armar. O! jag hör harp-toner klinga. Ack, hur ljuft att skiljas från jordens kalla stoft. Jag vill sväfvä hän, hän ofvan molnen till dig, min make. Ah! se här — utropade hon, i det hon pekade på Anna — du har redan sändt en af himmelns saliga budbärare. Jag tackar dig, min make. Jag kommer. O! jag kom...

Hon föll baklänges på bädden. Grefven gick fram och tillslöt hennes ännu i döden strålande ögon.

— Farväl, du fromma, försakande kvinna! — hviskade han med darrande röst. Helt visst är du nu en af himmelens saliga änglar. Hälsa henne, min hädangångna brud. Ack, äfven jag kommer väl snart upp, där I nu ären.

Han gick bort, men kvarlämnade på den dödas marmorhvita kind en tår. Det var en minnesgåfva till den förutgångna.

Gustaf Stjernman hade ingen moder mer.

4.

Några månader voro ytterligare förflutna. Hela naturen prunkade i sommarens hänförande fägring, och solen tyckes af förtjusning öfver det härliga verk hon åstadkommit ej någonsin vilja lämna det klarblå himlafästet. Och om hon än för några ögonblick dolde sitt rodnande anlete bortom horisonten, så var det blott för att genast åter framträda i allt sitt majestät och väcka den slumrande jorden till nytt lif med sina glödande kyssar.

Klädd i djup sorgdräkt vandrade en blomstrande yngling på den väg som från grefve Bruneronas af oss förut omnämnda landt gods Löfdala förde in till staden X. I handen höll

han en sakfullt ordnad blomsterbuket, hvilken han så mycket som möjligt sökte att skydda för solens förvissnande inverkan. Oaktadt den tryckande värme, som hvilade öfver naturen, fortsatte han dock sin promenad med skyndsamma steg, tills han efter en stunds vandring uppnådde sitt mål — staden X:s anspråkslösa kyrkogård. Här finna vi honom snart knäböjande vid en graf, som betecknades med ett enkelt träkors, och på hvilket man kunde läsa de inprentade orden: »Änkefru Stjernman» samt dessutom födelse- och dödsdatum. Sedan ynglingen en stund med tårade ögon betraktat inskriften och nedlagt sin sedvanliga offergård på torfvån vid korsets fot, reste han sig åter upp och lämnade de dödas tysta stad, hvarefter han med skyndsamma steg ilade till sitt nya hem.

Sedan nämligen Gustaf Stjernman efter sin moders död ej vidare hade något egentligt hem, hade grefve Bruncrona, trogen sitt gifna löfte, genast skyndat att gifva det föräldralösa barnet hos sig ett nytt hem, och för att minnet af det förflutna för Gustaf skulle vara mindre bittert, utflyttade han genast tillika med honom och Anna till Löfdala. Dessutom hade han, för att ytterligare

gifva Gustaf ett passande sällskap, nyligen låtit afsända ett bref till sin afidna makas systerson, hvilken till följd af föräldrarnas fattigdom, för närvarande vistades hos några aflägsna släktingar, med begäran att han så fort som möjligt skulle besöka Löfdala för att där tillbringa sommarmånaderna. Den välvillige mannen hade fattat det beslutet att upptaga äfven honom till fosterson och låta honom sedermera tillika med Gustaf fullända sina studier vid universitetet. Maurits Körner, så var den nye adoptivsonens namn, hade ock några veckor förut anländt till Löfdala och därstädes redan tillvunnit sig allas bevågenhet genom sitt öppna och frimodiga väsen. Visserligen skakade understundom den gamle grefven på hufvudet, då han märkte den oroliga eld, som under vissa ögonblick glödde i ynglingens mörka ögon, en eld, som förkunnade närvaron af fröet till många våldsamma passioner, hvilka, om de ej i tid kufvades, lätt kunde i framtiden hafva fasaväckande följder; men å andra sidan hoppades han ock, att Maurits genom den beständiga sammanvaron med den å förståndets vägnar tidigt utbildade Gustaf lätt skulle kunna kväfva dessa olyckliga anlag redan innan allt

motstånd *mot* dem vore fruktlöst. Huru dessa förhoppningar sedermera blefvo förverkligade, skola vi af vår berättelses förtgång nogsamt inse.

Några timmar senare samma dag finna vi ett litet sällskap församladt invid Löfdala hufvudbyggnad. Det är våra goda vänner: grefven, hans båda fostersöner samt hans dotter Anna, hvilken för ögonblicket med gravitetisk min sätter en ofantlig löfkrans på Gustafs lockiga hufvud. Maurits sitter fördjupad i läsningen af en bok, och rökande sin pipa betraktade grefven det hela med leende min.

— Barn — yttrade han slutligen — jag tror sannerligen, att I icke under hela sommaren företagit någon längre utflykt i våra natursköna omgifningar. Vädret är i dag så härligt. Hafven i icke lust att begagna eder häraf? Och ehuru jag själf är förhindrad att åtfölja eder, så kan ju Anna bjuda eder på åka efter sin lilla öläanning, hvilken hon så gärna kör. Eller hur?

— Jo, jo! — ropade alla. — Hurra! — ropade Maurits i sin öfversvallande känsla.

— Nå, det låter höra sig — yttrade fadern leende — då kunnen I ju fara till Lindö

kvarn, dit du Anna nog hittar vägen, och tagen med eder mina metspön för att därmed anställa förödelse bland strömmens arma invånare.

Förslaget vann enhälligt bifall, och en halftimme senare satt hela ungsällskapet i en enkom för dylika utflykter förfärdigad vagn, och under glädjerop for man af. Grefven log och kände sig så hjärtans tillfredsstäld öfver att åtminstone för några timmar hafva aflägsnat den bittra hjärtesorgen hos den föräldralöse gossen.

* * *

Efter en timmes angenäm färd genom en naturskön trakt stannade de resande slutligen vid sin utfärds mål — Lindö kvarn, som tillhörde Löfdala herregods.

— O! hvad här är vackert — utropade de båda gossarne i hänryckt glädje, medan ung Anna med en ceremoniös nigning och ett skalkaktigt leende utbreddt öfver det förtjusande anletet bad dem stiga ur och inträda i den täckt belägna mjölnarstugan, där de säkerligen kunde få någon förfriskning.

— Förfriskning — ropade Maurits med tindrande blickar, i det han häftigt slöt den

lilla fostersystemen i sina armar — hur kan du tala därom när man ser dig. Ack, man skulle, bestrålad af din klara blick, kunna uthärda polartrakternas isande köld, man skulle...

— Maurits! Fy då! Hvad tar du dig till! — utropade Anna med harmsen blick. — Nej, dig tycker jag då ej så mycket om som Gustaf. Af honom får jag aldrig höra sådana dumbeter.

— Maurits svarade intet, men fästade på Gustaf en mörk, dystert blick, en blick, som redan i barnaåren kan utsäga så ofantligt mycket.

— Var icke ledsen, lilla Anna — yttrade Gustaf med sin milda röst — ej mente Maurits så illa med hvad han gjorde. Du ser ju redan att han ångrar sig — fortfor den godhjärtade gossen, som märkte, att Anna med ett viss misstroende betraktade den nye fosterbrodern. Slutligen blef dock, genom ynglingens kärleksfulla bemödanden, allt åter godt, och sedan några metspön blifvit anskaffade, satte sig de trenne barnen vid den dånande forsens rand, sedan mjölnaren likväl förut varnat dem att ej beträda den bräckliga spång, som var lagd öfver forsen. Mau-

rits var dock ovanligt tyst; och vid hvarje vänligt ord, som växlades mellan Gustaf och Anna, kastade han en hotfull blick på de båda barnen. Hatets giftiga ogräs sköt genast skott i det ungdomliga hjärtat.

Efter en stunds sysselsättning med detta för många så kära nöje, betraktade dock Anna metspöet med en missnöjd min och förklarade sig trött vid detta ändamålslösa tidsfördrif. De andra följde då hennes exempel, men innan hemfärden skulle anträdas, beslöts i det ungdomliga konsiliet, att man för en stund, enär man blifvit förstärkt med mjölharens trenne barn, borde leka det gamla välkända »sista paret ut». Maurits blef utsedd till roparen, och turen kom först till Gustaf och Anna att försöka sin lycka.

— Sista paret ut och spring! — kommanderade anföraren med stentorsstämma, och i ett nu rusade Gustaf och Anna åt hvar sin sida, ifriga att upphinna hvarandra innan Maurits' mellankomst.

— Spring Anna! Hitåt! Hitåt! — ropade Gustaf, då han såg Anna, oaktadt hans skickliga manöver, allt mer afstängas af Maurits.

Men Anna kunde ej hörsamma den kallande tillsägelsen. Rädd att nödgas blifva

fasttagen af Maurits, ilade hon med bevingade steg till forsens rand, sprang ut på den bräckliga spången, klef vilse och — störtade hufvudstupa i den brusande strömmen, hållande sig med förtviflans ansträngning fast vid en af de plankor, som lösrycktes vid hennes fall.

Här voro goda råd dyra. Maurits, som ej kunde hindra sitt snabba lopp, rusade efter ut på den nu våta spången, men förlorade fotfästet och låg genast därpå vid Annas sida i flodens kalla sköte. Gustaf var nu ensam öfrig. Med djärf beslutsamhet kastade han sig genast efter och, tack vare den förvånande skicklighet, han genom trägen öfning vunnit i X:s simskola, lyckades han att utan synnerlig svårighet upptaga Maurits på fast mark. Värre var det med Anna, som strömmen redan bortfört några famnar och som hotades att hvarje ögonblick nedslungas utför det förfärande vattenfall, som bildades straxt ofvanför kvarnverket.

— Lif eller död — mumlade den hjältemodige ynglingen med okuflig beslutsamhet och kastade sig uti vattnet till förnyad kamp med Rans tjänsteandar. Hvad Maurits beträffar, så hade han, utmattad af sitt fruktlösa sprattlande i forsen, nedsjunkit vid foten af

några träd, och afvaktade med ängslig oro utgången af sin fosterbroders andra räddningsförsök.

Och skådespelet är i sanning värdt att betraktas. Där en flicka, hvares allt svagare motstånd mot elementernas öfverväldigande kraft häntyder på dödens snara ankomst, och efter henne en yngling med förtviflans ansträngning arbetande sig fram genom vågorna för att beröfva liemannen dess förtidiga byte. Och se! Han lyckas. Ännu några kraftiga simtag och med en sista ansträngning slår han sin arm kring hennes smärta lif och styr nu kurs mot stranden med sin dyrbara börda. Nu voro dock ynglingens krafter i det närmaste uttömda. Armen föll alltmera maktlös mot sidan, men med krampaktig styrka fasthöll han ännu Anna i sina armar.

Maurits hade dock under tiden ej varit sysslolös. Sedan han efter några ögonblick återhemtat sina krafter, skyndade han till mjölnarens bostad och berättade med liflig ångest om den olycka, som inträffat. Mjöl-naren skyndade genast ut och kom lagom för att i sin båt upptaga den uttröttade Gustaf och den för länge sedan afsvimmade Anna.

Ynglingens starka natur tog dock snart ut sin rätt, men värre var det med Anna, som i förstone ej visade några tecken till lif. Slutligen lyckades det dock de närvarandes förenade ansträngningar att uppväcka en svag rodnad på den marmorbleka kinden, och hennes läppar framhviskade sakta ett namn, det var — Gustaf.

— Återigen honom — mumlade Maurits med darrande läppar.

— Gud vare tack! Hon lefver! — ropade Gustaf med glädjestrålände anlete.

Något senare på aftonen var Anna åter fullkomligt återställd och samtliga de unga resenärernas kläder torkade af den välvilliga mjölnarhustrun. På Annas enträgna begäran beslöts, att man ej skulle omtala tilldragelsen för den gamle grefven för att ej onödigtvis försätta honom i oro.

— Men hvilken har jag näst Gud att tacka för min räddning? — frågade Anna plötsligt sina båda reskamrater — ty jag minnes ej mer, än att jag föll i vattnet och bedöfvades af dess brusande dån. Svaren mig då, hvilken af eder räddade mig?

Ingen svarade genast, men efter en bön-

fallande blick från Anna yttrade slutligen Gustaf med fast röst:

— Vi räddade dig båda, Anna.

— Ah! kastade äfven du dig i vattnet för min skull? — sade Anna förvånad och tacksam, i det hon fästade sina mörkblå ögon på Maurits rodnande anlete.

— Ja — svarade denne med en röst, som märkbart darrade.

Det var den första lögnen — den första frukten af afundens i mörkret smygande parasitväxt.

5.

Vi hafva kanske redan alltför länge uppehållit oss vid våra tvänne hjältars barn- och ungdomsår. Låtom oss därför med novellförfattarens rätt med ens förflytta oss några år framåt i tiden. Vi skola då återfinna Gustaf Stjernman såsom välbestäld student och redan med allvar och ihärdig flit sysselsatt med sina vidare studier i och för vinnandet af »kappa och krage». Han hade nämligen långt för detta beslutit att välja den presterliga banan. Nu var han dock under sommarferierna ute på det natursköna Lof-

dala hos sin åldrige fosterfader och Anna, som från ett barn vuxit upp till en blomstrande ungmö och blifvit utrustad med all den strålände och bländande skönhet, som skalden i inspirationens ögonblick älskar att skåda hos sina drömmars evigt sköna ideal, men som så sällan finnes i verkligheten. Knoppen hade blifvit blomma, rosen hade slagit ut sina prunkande blad, och af deras glödande fägring måste hvarje Adams ättling känna sig berusad. Hvad Maurits beträffar, så hade han länge sväfvat i okunnighet om valet af lefnadsbana. Hans häftiga och ombytliga natur kunde ej förlika sig med det allvarliga själsarbete, som bokliga studier ovilkerligen kräfva, och äfven för praktiska yrken tycktes han hysa en afgjord motvilja. Hans enda håg låg åt militäryrket. Men emedan grefve Brunerona för ingen del kunde förlika sig med detta, enligt hans tanke, i fredstid endast »lysande elände», så måste Maurits afstå därifrån. En mäktig dragningskraft tycktes så småningom fjättra honom kvar i hans nya hem, och hans ädle välgörare kunde ej undgå att inse, hvori densamma bestod. Han kunde dock ej förlika sig med den tanken, att hans ålderdomströst —

hans enda barn — i en framtid skulle kunna blifva dens maka, hos hvilken han tyvärr upptäckte flera gryende anlag, som ej bådade något godt. Till sin stora glädje märkte han ock, att Anna ej med synnerligen kärleksfulla blickar betraktade sin fosterbroder, men däremot med allt mera innerlig ömhet slöt sig till Gustaf.

För att emellertid redan i sitt upphof kväfva denna böjelse hos Maurits, såg sig grefven slutligen nödsakad att sända honom bort till en gammal ungdomsvän, på det att ynglingen under mera ansträngande landtliga göromål småningom skulle glömma sin ungdoms dröm. Af skyldig aktning för sin välgörares vilja kunde Maurits ej annat än bifalla hans plan, men huruvida densamma medförde önskvärdt resultat skola vi snart inse.

Så stodo sakerna, då vi ånyo göra ett besök på Löfdala, som nu framstår i sin skönaste gestalt, omgifvet som det är af sommarens härligaste fägring. På en vacker veranda, beskuggad af slingerväxter, återfinna vi tre af våra gamla bekanta, nämligen den gamle grefven, hans dotter och kandidaten Stjernman. Samtalet är synnerligen lifligt

och alla tycktes befinna sig i en glad sinnesstämning.

— Nå, min kära Gustaf! — yttrade grefven efter en stunds tystnad — är du ännu lika nöjd med den bana du valt? Tycker du ej, att dess fullföljande och redliga utövande kommer att tynga allt för tungt på dina skuldror?

— Ack nej, långt därifrån — svarade Gustaf med fast stämma. — Jag har redan från mina späda år städse föreställt mig det presterliga ämbetet såsom ett härligt verkningssfält. Ja, att för jordens folk förkunna den människovordne gudasonens himmelska lära, att fast som hälleberget bekämpa såväl den dystra religionsfanatismens trångbröstade läror som ock det krassa fritänkeriets spetsfundiga hårklyfverier, att, med ett ord, framställa allt det ljusa och för den sorgbundna människoanden hoppgivande, som innehålles i kristendomens heliga läror, det är skönt och väl värdt att man därför offrar sitt hela lif, skulle ock världen i sin fåkunniga vishet därför endast skänka hån och begabberi. —

Gustaf hade under detta tal rest sig upp. Inspirationens glöd purprade hans kind och den sanna öfvertygelsens eld förlänade hans

mörkblå ögon en himmelsk glans. Den gamle betraktade honom med ömhet, och i Annas mörka ögon strålade en oförstäld beundran — och kanske något ännu mer.

— Gud välsigne dig, min son, för dessa ord — yttrade grefve Bruncrona — de skola skänka mig lugn och frid i min ålders höst, ty jag vet, att åtminstone du har din bana tryggad. O, att inga andra bekymmer tyngde mitt grå hufvud! — yttrade han därefter, liksom talande för sig själf.

Men Gustaf och Anna visste nog, hvem den tunga sucken gälde och för hvilken skull en enslig tår sakta letade sig väg utför den skrynkliga kinden. Efter några ögonblick bekämpade dock den ädle mannen sin stilla smärta och yttrade med vänlig stämma:

— Jag har länge tänkt, min käre gosse, att framställa för dig ett förslag, hvilket jag hoppas du med nöje skall antaga. Jag har nämligen ansett, att du med ditt klara förstånd och den bildningsgrad du nu förvärfvat skulle hämta både nytta och njutning af en längre utflykt utom vårt fosterland, i synnerhet som jag vet, att du inom kort hoppas att kunna afsluta din akademiska kurs, hvar efter du naturligtvis blir bunden vid en be-

stämd plats, hvarifrån en längre utflykt blir för dig en omöjlighet. Det faller af sig själf, att jag bekostar hela din resa. Hvad säger du nu om mitt förslag?

— Ädle fader — yttrade Gustaf med hänförelse, i det han vördnadsfullt tryckte fosterfaderns darrande han till sina läppar — hvad kan jag annat än tacka dig för detta nya prof på din outtröttliga kärlek. O, att jag blott någonsin kunde blifva värdig densamma!

Grefve Brunerona log.

— Det gläder mig innerligt — yttrade han — att mitt förslag vinner ditt bifall. Bestäm själf din resas mål, och underrätta mig så snart du anser dig färdig anträda densamma. Men sysselsätten nu eder själfva, mina barn, ty jag känner, att luften blir något kylig, så att jag måste draga mig tillbaka till mitt rum.

Efter att hafva tryckt en lätt kyss på Annas klara panna, lämnade han därefter verandan.

De bägge unga sutto en stund tysta, Anna tycktes oafbrutet vara sysselsatt med sitt arbete, och Gustaf kunde ej taga sina blickar från den tjusande gestalten.

— Nå, Anna — yttrade han slutligen med märkbart darrande röst — hvad säger du om min tillämnade resa?

— Hvad skall jag säga annat — svarade hon med nedsänkt blick — än lyckönska dig, som ändtligen får tillfälle att låta din fantasis alla härliga bilder antaga verklighetens form, då du kommer att besöka de söderns tjusande nejder, om hvilka vi, den fattiga nordens barn, ej ens hafva en aning. Jag gläder mig därför innerligt å dina vägnar.

Men denna glädje var dock ej troligtvis så synnerligen uppriktig, ty en ohejdad rörelse tycktes vilja förkväfva röstens musikaliska klang, och i de långa ögonfransarne tindrade en diamantren tår — hvad innebar väl denna uppenbara motsägelse mot hvad läpparna förut yttrat? Det unga oskuldsfulla kvinnohjärtat, som första gången älskar, kan nog afgifva svar på denna fråga.

Anna tycktes nu ej ega kraft att bekämpa sin rörelse. Hon reste sig upp från sin plats och ville lämna Gustaf allena. Men denne reste sig med ens upp från sin plats, fattade hennes hand och yttrade med mildt bedjande röst.

— Ack, se på mig!

Och hon måste bevekast af denna röst, till hvars melodiska välljud hon så många gånger med förtjusning lyssnat. Deras blickar möttes -- blått och brunt uppgick i en enda innerlig förening.

— Anna, älskade flicka! Gif mig himmel eller afgrund, men gör slut på min oro. Säg, o säg, här i kvällens stilla skymning med den nedgående solens sista, dröjande strålar till vittnen — vill du blifva min, min i lifvet och i döden?

— Din i lifvet och i döden! — hviskade hennes glödande läppar, liksom i ett återljud af den unge mannens ord, i det hon lutade sin rodnande kind mot hans trofasta bröst.

Men i ett fönster en våning upp betraktade dem med glädjetårar i sina ögon en åldrig man. Hans ädla anlete tycktes liksom förklaradt i aftonsolens milda strålar, och med hopknäppta händer hviskade han: Herre, nu låter du din tjänare fara i frid.

— Gustaf! — yttrade Anna slutligen i det hon med mildt våld lösgjorde sig ur hans omfamning — du skall alltså ut på en längre resa och lämna oss båda — min far och mig — här allena. O, hvad jag kommer att längta under din bortovaro tills jag slutligen kan

räkna dagar och stunder, då jag får återse dig. Jag vet ej hur det kommer till, men jag känner en obestämd oro vid tanken på din långa bortovaro. Måtte ej någon olycka hända dig, ty det vore för mig döden.

— Tala ej på detta sätt, min älskade, ty finner jag tårar i dina ögon i afskedets stund, så kan ingen mänsklig makt förmå mig att lämna detta ställe, om jag också därigenom måste ådraga mig min ädle fosterfaders misshag.

— Tänk ej på, hvad jag nu i mitt oförstånd talat — genmälte Anna med tillkämpadt lugn — jag skall nog vara glad, som eljest, under din bortovaro, och du må ej göra dig för höga begrepp om min sorg — tillade hon med ett misslyckadt försök att skämta — ty I karlar äro då alltid så egoistiska, att I tron, att vi för eder skull tillbringa våra nätter i tårar och våra dagar i oro. Men däruti misstagen I eder grundligt.

— Nå, då är jag nöjd — svarade Gustaf leende — och du, älskade flicka — tillade han skämtande — kan å din sida vara försäkrad, att jag, i rak motsats till dig, hvarje ögonblick skall hafva min tanke fästad på dig, otacksamma varelse! Ja, då jag vandrar

i Italiens ängder, skall jag i hvarje söderns mörka mö skåda dina drag, och då jag står på alpernas skyhöga spetsar, skall hvarje moln, som kringsväfvar min hjässa, medföra din bild. Och sedan, min Anna, då jag återkommit till min härliga fosterjord, då skall vårt bröllop stånda med lust och gamman, och vi skola tillbringa ett lif, som i sanning skall blifva ett paradys på jorden.

— Ja, ja — ropade Anna — som kände sig fattad af ynglingens hänryckning. — Vi skola blifva lyckliga. Vårt lif det skall förflyta som en molnfri, solbelyst sommardag, och då en gång aftonens stilla, rogifvande skuggor breda sin eviga frid öfver oss, skola vi leende inslumra för att med förklarade andar åter mötas i en bättre värld. Men till dess, min Gustaf, skall ingen mänsklig makt åtskilja oss.

Deras samtal afbröts, ty en resvagn körde upp på gården och stannade vid stora trappan. En yngre herre steg därur, det var Maurits Körner.

6.

En tidrymd af några månader var ytterligare förgången. Gustaf Stjernmans och Anna

Bruncronas förlofning hade i all enkelhet blifvit eklaterad, och kort därefter hade den lycklige fästmannen anträdt sin af fosterfadern bekostade utländska resa, som var bestämd att räckta ungefär ett år. Afskedet mellan de unga tu hade ej försiggått så alldeles utan tårar, och det är mer än troligt, att, om Gustaf obetingadt fått följa sin egen vilja, hela den långa resan blifvit i det närmaste instäld. Nu fingo de emellertid trösta sig med den vissheten, att deras bröllop var bestämdt att firas genast efter Gustafs återkomst från utlandet.

Maurits Körner däremot var fortfarande på Löfdala. Han hade förklarat, att han visserligen ej ledsnat vid landtbruket, men att hans ädle fosterfar likväl ej borde förundra sig öfver att han — Maurits — någon gång kände behof af att träffa sina kära anförvandter, hvilken lycka i ymnigt mått blifvit fosterbrodern Gustaf beskärd. Grefve Bruncrona ville ej säga något däremot, men inom sig hyste han en viss önskan, att detta besök snarligen skulle upphöra, emedan han ej kunde se en yngling gå fullkomligt sysslöslös. Dessutom fans det en annan orsak, som gjorde att fosterfadern mindre gärna såg ho-

nom hos sig en längre tid. Han tyckte sig nämligen upptäcka, att Maurits understundom betraktade Anna med allt annat än broderliga blickar, och att i hans mörka öga stundom lågade en eld, som häntydde på vaknande begär, hvilkas renhet väl kunde dragas i tvifvelsmål. Då nu dessutom hans dotter var Gustafs fästmö, så låg det honom desto mer om hjärtat, att ej någon oren tanke förgiftade det oskuldsfulla barnahjärtat, som nu med hela sin varma kärlek vände sig till ett detsamma värdigt föremål.

Det led mot aftonen en dag ungefär en månad efter Gustafs afresa. Ett ihållande störtregn gjorde hvarje vistande utom hus omöjligt, och man måste därför taga sin tillflykt till andra sysselsättningar. Så äfven på Löfdala. Anna sitter vid pianot och låter på tonernas vågor sin fantasi sväfvä fritt omkring. Kanske tänker hon på honom, den frånvarande saknade vännen, som eljest med sina djupsinnade samtal plägade förkorta aftnens timmar. Hon störes dock snart i sina drömmar, ty salongsdörren går sakta upp. Ett moln af missnöje för öfver hennes bildsköna anlete, då hon märkte att den inträdande var Maurits.

— Hvarför alltid så allvarsam, min bästa Anna? — frågade Maurits med en viss ironi — för dig tyckes dock hela världen vara rosenfärgad, enär du eger allt som kan förljufva vårt lif på jorden — börd, rikedom, en älskad fader och framför allt en -- öm tillbedjare.

Ett hånlöje öfverfor vid dessa ord den talandes läppar. Anna märkte det, och en lätt rysning genomilade henne.

— Maurits -- yttrade hon med en blick, i hvilken medömkan och vrede stridde om herraväldet -- du säger mig detta med en ton, som förefaller mig minst sagdt besynnerlig. Dock, jag bör ej tillräkna dig så strängt, ty du har säkert aldrig själf känt den ljufva onämbara känsla, som ovilkoligen intager hvarje hjärta, då det klappar för dyrbara föremål. Yttra dig dock aldrig vidare på detta sätt, ty dina ord såra mig djupt, och det har jag väl ej förtjänat af dig.

Hon fästade på honom sina undersköna ögon, i hvilkas betraktande Gustaf så många gånger varit försjunken.

— Hvad du är skön -- mumlade Maurits med sammanpressande läppar. — Gustaf, akta dig!

En stunds tystnad inträdde. Slutligen sade Maurits med bedjande stämma:

— Anna, förlåt mina ord. Ty, ser du, det gifves för mig understundom, heta, kvalfulla stunder, då mitt inre är i uppror, då jag hatar hela mänskligheten, då jag, med få ord, vill göra den lika föraktlig, lika usel som jag själf är, och då, Anna, framträder mitt inre i hela sin mörka afskyvärda gestalt; och rena änglalika väsen, såsom du, måste nödvändigt såras i sin heliga oskuld genom blotta mötet med en så förtappad varelse som jag.

Det låg en dyster bikt i dessa ord. Anna bäfvade för de onämnbara kval, som måste ligga till grund för en dylik klagan.

— Sansa dig, Maurits — svarade Anna med mildt allvar — ty att förtvifla tillhör ingalunda en man. Sök i stället att genom nyttig verksamhet glömma dina kval, och du skall se, att du lyckas. Låt blott aldrig din öfversvallande känslas röst öfverljuda förståndets; ty då måste hvar och en bliwa djupt olycklig.

— Och detta säger du med ett lugn, som om du talade till en marmorstod — mumlade Maurits för sig själf.

Sedan Anna slutat denna genom sitt djupa vemod så intagande sång höjde en tung suck hennes bröst, och hon hviskade sakta för sig själf:

— O, skall äfven jag dela den lilla fågelns öde och förgäfves vänta honom den älskade vännen — honom, som utgör en oåtskiljaktlig del af mitt eget jag? Skall jag aldrig mer skåda in i hans vackra, tofasta ögon, aldrig sluta mig i innerlig förening till hans redliga, varma hjärta?

Dock, hyarför dessa aningar! Guds milda ängel ser nog äfven till min stilla längtan och sänder mig min Gustaf åter, och till dess må jag hoppas.

Då Anna efter denna tysta monolog åter upplyfte sitt hufvud, var Maurits försvunnen.

* * *

Natten är långt framskriden. På himlens mörkblå fäste lysa nu millioner stjärnor, och öfver skogstopparne höjer sig månens bleka skifva, öfvergjutande den mörka jorden med ett mildt svärmiskt ljus. På Löfdala tycktes allt lefvande vara försänkt i sömnens vederkvickande armar — dock nej, i ett rum, beläget i ena flygelbyggnaden, lyser ett ensamt

ljus, belysande med sitt flämtande sken en person, som med häftiga steg vandrade fram och åter öfver golfvet. I hans ögon flammar en dyster, olycksbådande eld, ådrorna äro svälta på hans panna, och genom sina darrande läppar frampressar han understundom några ord, till hvilka vi vilja lyssna för att finna någon anledning till den dystre vandrarens ensliga promenad i nattens sena timma.

— Alltid samma längtande sång ... Ja, hon gör mig galen, denna sköna kvinna, som afgrunden själf måtte hafva skickat i min väg för att fresta mig till det yttersta. Och hon ... hon ... skall tillhöra denne kalle, flegmatiske Gustaf, som icke vet hvad denna förtviflade, allt förtärande känsla innebär, som icke känner alla de namnlösa kval, som kunna rasa inom ett människobröst! ... Och jag, skall med lugn åse, huru han sluter henne, den glödande rosen, till sitt bröst, och huru hon lindar sina bildsköna armar kring hans hals! O, det är mer, än en människa kan utvärda, förr må döden sluta mitt eländiga lif.

Han nedsjunker på en stol, och leker mekaniskt med en revolver.

— Hvad är vårt lif? — mumlade han

sakta — ack blott en serie af krossade illusioner, af grymt gäckade förhoppningar — hvad annat än en såpbubbla, som visserligen ett ögonblick kan prunka i regnbågens alla sköna färger, men som icke desto mindre nästa ögonblick är ett intet. Blott en tryckning på denna lilla tingest, och den skuldbelastade jorden har ett krossadt människohjärta mindre. Hvarför dröjer jag? Det tillkommande lifvet må gestalta sig huru som helst — ej är det kvalfullare än detta, därför välan. Därför — välan!

Han trycker vapnet mot sin heta panna. En häftig stormil skakar plötsligt rummet i alla fogningar och ljuset — nära att slockna — flämtar allt mattare,

— Ha — ropar han med nästan vansinnig stämning, i det han bortkastar vapnet — hvilken helvetisk makt ingaf mig denna tanke? Ja, så skall det bli. Allt måste lyckas — och hon är min. Och du, Gustaf Stjernman — du torde nu få känna de afgrundlika kval, af hvilka jag så länge marterats, men du skall känna dem — för sent.

En demonisk glädje lyste i hans drag. Ljuset slocknar plötsligt; mörk är naturen, mörkare är Maurits Körners hjärta.

7.

I ett af de mera aflägsna kvarteren i i staden X. låg ett hus, hvilket stadens invånare betraktade med allt annat än välvilliga ögon. Förhållandet var nämligen, att detsamma beboddes af en synnerligen välkänd personlighet, nämligen den s. k. »bränvinsadvokaten» hr Ulrik Slyngelberg, hvilken ej räknade för rof att inlåta sig i affärer med hvarjehanda misstänkt folk, naturligtvis i den lofliga afsikten att förtjäna penningar. Det var dock ej endast bland samhällets afskum, som ofvannämde herre räknade sina kunder, ty äfven många af den s. k. »bättre» klassen måste understundom böja sina hufvuden under herr Ulriks låga tak. Så var ock förhållandet dagen efter de i föregående kapitel skildrade tilldragelserna, enär vi då återfinna Maurits Körner sakta klappande på hr Slyngelbergs dörr.

En hväsande stämman ropar: Stig in. Maurits inträder, och vi vilja under ett ögonblick följa honom. En medelålders man med glänsande eldrödt hår, hvare dock utsväfningsar af hvarjehanda slag inlagt en hvit färg-

skiftning, möter med en smilande bugning den inträdande.

— Ursäkta — började Maurits — är det herr Slyngelberg jag talar med?

— Jo, det har allt sin riktighet. Hvarmed kan jag stå till tjänst, min gunstige herre. Jag är en arm och fattig man, som måste förtjäna mitt bröd med ärligt arbete, och jag är därför så innerligt tacksam, då den ärade allmänheten behagar hedra mig med sitt förtroende, naturligtvis alltid i ärligt syfte, ty jag är en redlig man, ja mycket redlig, men världen är så ond, så ond . . .

— Ja visst — inföll Maurits med ett leende, som ej var alldeles fritt från ironi — nog vet jag, att eder redlighet är höjd öfver allt tvifvel. Men nog härom. Jag skulle dock önska, att mitt ärende till eder finge afgöras på ett ställe, dit den tyvärr så »onda världen» ej hade något tillträde, och var lugn, ty eder bepröfvade redlighet skall ej komma att lida något därpå; men däremot skall ni förtjäna guld, ja mycket guld, om ni är mig till nöjes. Har ni förstätt mig?

Den vane ockraren på människolaster betraktade sitt nya offer med en blick, liknande den, med hvilken ormen tjuser sitt

utsedda rof. Därefter öppnade han under tystnad dörren till ett inre rum, i hvilket han lät sin gäst inträda och tillreglade därefter dörren samt lyssnade därefter med spänd uppmärksamhet till det uppdrag, som Maurits med hviskande stämma anförtrodde honom. Hvarom rörde sig detta? Vi vilja ej nu omtala det. Dock, arme Gustaf, arma Anna! Eder varma, trogna kärlek var alltför ren, alltför öfverjordiskt lycklig för att denna världens förtappade, åt afgrundens furste hängifna släkte, skulle låta den få sin lön. Först då, när bitter, hjärteförtärande galla där är inblandad, då jublar den skara, som i skapelsens morgon föll från det godas eviga källa.

* * *

Några veckor voro ytterligare förlidna. På Löfdala tycktes allt gå sin jämna gång; grefve Bruncrona och Anna samtalade esomoftast om den hortavarande Gustaf i synnerhet under allra senaste tid, emedan det högeligen förundrade dem, att de därunder ej mottagit något bref från honom, som dock tillförenej låtit någon postdag gå förbi, utan att meddela sig med sin älskade hemmavarande. Äfven Maurits tycktes deltaga i denna oro,

men sökte dock trösta sina anförvandter med den förmodan, att Gustaf under sina beständiga resor väl ej alltid kunde ha så lätt att få något bref fortskaffadt till den fjärran nordn. Hvad nu denne Maurits beträffar, så tycktes hela hans uppförande under de senaste veckorna undergått en mäktig förändring. Hos honom fanns ej mera denna beständiga oro och dessa glödande dystra ögonkast, hvarmed man förut så ofta öfverraskat honom, då Anna var närvarande, och han trodde sig obemärkt. Tvärtom deltog han nu med synbart intresse i alla de landtliga göromål som på Löfdala kunde stå honom till buds, och både grefven och Anna gladde sig högeligen åt denna lyckliga förändring till något bättre.

Så stodo sakerna, då Anna efter vanligheten en dyster höstafton satt vid sitt kära piano och fantiserade. Fadern var ute på en kort spatsertur, och Maurits hade genast på eftermiddagen gått till staden, hvarifrån han dock hvarje ögonblick återväntades. Tiden framskred ock, och mörker var utbredt öfver nejden. Grefven hade redan återkommit och väntade tillika med sin dotter vid det dukade bordet, men ingen Maurits syntes till.

En af de kvinliga domestikerna hade blifvit skickad upp på hans rum, men återkommit med den underrättelsen, att visserligen ljus varit tändt i hans fönster, men att dörren var reglad innanföre, och att intet svar erhållits på hans kallelse till supén. Full af oro skyndade grefven upp till Maurits och insläpptes, men kvardröjde så länge, att Anna under liflig ängslan just var på väg att efterfråga orsaken till detta oförklarliga dröjsmål, då i detsamma dörren öppnades och grefven visade sig på tröskeln, men huru förändrad. Den starke mannen darrade som ett asplöf, och med stirrande blickar sjönk han ned i en fåtölj, utan att de hårdt sammanpressade läpparne förmådde framstöta ett ljud. Hvilken stormil hade väl kunnat vara så våldsam, att den förmått krossa den starka ekens stolta stam?

— Min Gud, min Gud! Hvad har händt?
 — ropade Anna utom sig af fasa, i det hon ilade fram till den gamle och sjönk ned vid hans fötter — fader, i himmelens namn, säg mig! Har det händt *honom* något? Är han sjuk eller plundrad eller hvad? O, svara vid allt hvad heligt är, ty denna förfärliga oviss-
 het blir min död.

— Död, ja väl — yttrade fadern sakta, upprepande hennes sista ord. Därefter återtog han med tillkämpadt lugn: Anna, mitt barn, du har ännu ej pröfvat lifvets heta, bittra kamp. Din tillryggalagda bana har varit en dröm, en dröm om sällhet; men vet dock att, när man tror på sällhet, på ren och obemängd glädje här i denna sorgens och förtviflans ostadigvarande boning, då drömmer man en skön och bedräglig dröm, och ur denna måste du, arma barn, redan nu uppvakna till en verklighet, som så småningom skall stelna ditt stackars hjärta till is och göra ditt inre mörkt som natten. Ja, mitt barn, din egen fader måste föra dig in på lifvets dystra törnestig, ty vet då, att han, vid hvars trogna sida du hoppades få tillbringa din jordiska vandringstid i himmelsk lycksalighet, han har gått före till det land dit vi arma, förvillade barn understundom med längtansfull förbidan höja våra svaga blickar. Ja Anna, gråt, gråt bittra, strida tårar, ty det lindrar vårt kvalda hjärta så underbart, men trösta dig, ty Gustaf Stjernmans ande var för himmelsk skön för att länge kunna fjättras af denna tidens band.

Och Anna Brunerona — hvad gjorde

hon under allt detta. Ack, värda läsarinor, hon hvarken dånade eller utbröt i ve- och förbannelserop. Hon upplyfte endast sitt bildsköna anlete och betraktade sin fader med en Marias blickar.

— Ja, hviskade hon nästan ohörbart — han var för god för oss. Farväl min ungdoms bedrägliga dröm. Nu sänker jag ej vidare min blick ned till eder, I jordens skummad alar; uppåt, allt mera uppåt, skall den höjas, tills den omsider, utan att blän-
 zas, kan blicka in i den strålglans, där du nu är, du min härlige brudgum.

— Olyckliga barn! — suckade fadern för sig själf — förkrossande var din första lärokurs i världens stränga profvoskola. O, att dock detta varit nog, ty du skall nog med heder bestå profvet, men det andra, det andra profvet på din själsstolthet, skall du äfven bestå detta utan att svikta? Dock, du älskade honom ju så utsägligt.

Hvilket var detta andra prof? Vi skola nog erfara det, och han, som just nu står lutad mot dörrposten, för att om möjligt uppsnappa hvarje ord — han skulle nog kunna gifva upplysning därom. Han ilar dock nu bort med bevingade steg. Betrakta blott hans

ansikte! Hvad finner du däri? Den fallne ängelens förfärliga insegel, nu uttryckt i demonisk fröjd, men en gång förbytt i den skuldbelastade syndarens hopplösa förtviflan.

* * *

Det gifves i sanning bilder i mänsklighetens ännu aldrig fullskrifna historia, som man helst skulle önska att de vore höljda i evigt dunkel för att ej allt för mycket ådagalägga vårt släktes förfärande uselhet. Dessa ord kunna väl för många synas vara ett hårdital, men vi våga dock påstå, att den, som med klar och oskrymtad blick sätter sig in i de förhållanden, som närmast omgifva honom, skall bekräfta sanningen af våra ord. Det finnes visserligen varmhjärtade filantroper, som beständigt söka ådagalägga, att mänskligheten är så godt som alltigenom god och fullkomlig, och såsom bevis härpå pläga de framdraga enstaka stående personligheter i historiens häfder, som visserligen genom sin beundransvärda dygd i ett och annat kasta ett ljusskimmer öfver det hela, men som, enligt vår åsikt, just genom sin påfallande kontrast med hela öfriga släktet framställer det samma desto mer mörkt och orent. Det goda

och onda kämpar en beständig aldrig upphörande kamp, och det är därför som kristendomens lära om ett annat, bättre lif för hvarje oskuldsrent sinne måste vara synnerligt mottagligt och medföra något oändligt hugsvalande och trösterikt, emedan det af sig själf är benäget att tro, att dess oro dock en gång skall stillas och dess tårar aftorkas.

Tiden ilar fram i sitt hejdlösa lopp för såväl lycklig som olycklig. Visserligen söker den förre understundom att hejda den brusande strömmen och förlänga lifvets flyktiga njutning, visserligen önskar den senare under ängslig suckan, att hvarje minut fortare skulle tillryggalägga sin bana, men icke desto mindre måste vi med eller mot vår vilja följa med på färden framåt, tills slutligen den omutlige liemannen ställer sig i vår väg och ger den trötte vandraren ro — i grafven.

Äfven på Löfdala tycktes allt gå sin jämna gång. Grefve Brunerona var allt fortfarande samme ädle husbonde och faderlige vän som tillföre för sina talrika underhållande. Men när han trodde sig allena, blef förhållandet dock något annorlunda. Heta tårar föllo utför den fårade kinden, och tunga

vemodsfulla suckar arbetade sig fram ur det beklämda bröstet.

Anna åter förrättade äfven nu med samma flit sina sysslor i hemmet, dock, helsans rosor hade flyktat från hennes kinder, och det glada, hjärtevarma leendet var nu för evigt banalyst från hennes läppar. Hvad Maurits sluligen beträffar, så hafva vi verkligen svårt att fälla något bestämdt omdöme, enär han än tycktes hemfallen under en fullkomlig modlöshet och än åter — förnämligast efter sina allt tätare besök i staden — fattad af den lifligaste glädje, som han gjorde sig all möjlig möda att söka dölja.

En eftermiddag, några veckor efter underrättelsen om Gustafs död satt Anna ensam uppe på sitt rum och stirrade tankfull ut i rymden. Hon genomlefde åter för sig själf sin lyckade sällhetsdröm och tänkte med outsäglig glädje på det ögoblick, då hon i den eviga salighetens land skulle få återförenas med honom, som här blef henne beröfvad. Mekaniskt lekte hennes fingrar med det dyrbara album, som låg uppslaget framför henne, och hvare hans bild naturligtvis intog främsta platsen vid sidan af henne. Genom en tillfällighet sköt hon boken något åt sinan, hvar-

vid hon bemärkte ett mindre konvolut, som blifvit insmuget under detsamma. Med glödande kinder och tindrande blickar betraktade hon utanskriften på detsamma, hvilken i sin helhet lydde: »Till min dyrkade brud Anna Bruncrona från hennes förut hädangångna brudgum Gustaf Stjernman. Brytes först efter underrättelsen om min död».

Benägne läsare! Hvilken penna kan väl vara mäktig skildra de känslor, som vid ett dylikt tillfälle måste uppstå i ett älskande hjärta, då det framför sig ser den sista helseningen från sin kärleks föremål. Nu först frambröt den länge hämmade tårekällan, och passioneradt öfverhöljde hon de dyra papperen med sina kyssar.

— O, Gustaf, Gustaf! — utropade hon med darrande stämma — hvad säger du väl häri? Hade du, min älskling, någon önskan, som du ej förut hann uttala, så svär jag vid min kärlek, att den skall uppfyllas. Ack, huru väl igenkänner jag icke hvarje penndrag af din älskade hand. Kanske redan febern rasade i dina ådror, då du nedskref dessa rader, och likväl tänkte du på mig! O, min brudgum, blicka ned på mig från

din himmel, då jag nu går att öppna detta testamente från dig till Anna.

Så utropade den unga flickan exalteradt, och slitande upp kuvärtet läste hon följande.

»Så skulle då ej, min Anna, vårt bröllop stånda här på jorden. O, nej! Jag känner redan alltför väl, att min himmelske mästare redan behagar till sig hemkalla sin ringe tjänare. Så farväl då, min sköna lilja! O, att min späda kalk måst förfrysa under sorgens isande vind. Ja, min Anna, jag är så egoistisk, att jag tror, det du kommer att sörja mig mycket! Men gläds dock, ty nu först kan jag alltid vara med dig. Ack, i hvarje stjärna, som nedsänker sitt ljus till jordens barn, från deras faders hus, möter dig min blick. Hvarje blyg förgät-mig-ej, som du för till dina läppar, skall erinra dig om mig och hvarje mild västan, som smeker din kind, skall sända dig en helsning från din förutgångna brudgum. Så, min älskade, skall vårt förbund evigt fortfara, och just därför tillsänder jag dig ock nu en sista innerlig bön: tro ej, att våra själars heliga förening kränkes, om du värdigas lyckliggöra någon jordens son med din hand. Därför, min Anna, bönfaller jag hos dig innan min

maktlösa hand nödgas nedlägga pennan, att du tänker på Maurits, min älskade fosterbroder, hvilken i sanning är värdig att ega dig. Han skall med sin själs hela varma tillgifvenhet dyrka dig, och sålunda, min älskade, lyckliggör du på en gång både honom och mig, ty jag skall med salig fröjd se ned till eder båda, emedan jag vet, att han skall ersätta dig förlusten af mig. Och nu, min härliga mö i nordanland, skymmes redan min blick i söderns glödande ängder. Jag är så matt. Dock, o fröjd, jag har ännu krafter att framtaga medaljongen, som innesluter din bild. Den skall blifva mitt ljus i dödens land, bortom grafvens port. O, min brud! Låt ej din längtande brudgum länge bida på din ankomst. I kommen väl alla en gång till eder förutgångne Gust...»

Här hade säkerligen pennan fallit ur den döendes hand.

Anna satt en lång stund tyst. Hennes händer föllo maktlösa ned, och de nyss glödande kinderna öfverhöljdes af en fruktansvärd blekhet.

— Store Gud! — utropade hon slutligen med förtviflad stämma, i det hon betraktade de ödesdiga papperen — hvilket testamente

har han ej efterlämnat åt sin brud! O, skall jag väl äfven kunna bestå detta prof, profvet att för hans skull blifva Maurits Körners maka! Dock, ingen tvekan. Det är ju din vilja, min älskling; och skulle jag väl rygga tillbaka för något offer, vore det än aldrig så stort, då jag vet, att du från din himmel med välbehag ser därpå? Nej, och tusen gånger nej.

— Min dotter! Jag är stolt att vara din fader — hördes plötsligen en af rörelse dar-
rande stämman bakom henne utropa.

Anna spratt till vid den välkända stämman. Hon vände sig om och föll högt snyftande i sin faders armar.

— Ja, min Anna — fortfor grefve Brun-
crona — äfven mig har den dyre hädan-
gångne ihågkommit med en sista helsning,
så kärleksfull, som endast han kunde sända
en sådan, och denna helsning äfvensom af-
skedsorden till dig åtföljde det bref, hvori
vi underrättades om hans hädangång. Allt
var adresserat till Maurits, på det att han,
efter att hafva förberedt oss på den sorgliga
nybeten, skulle åt mig öfverlämna alltsam-
mans. Dock, den ädle ynglingens öfversval-
lande känsla kom mig genast att ana, hvad

han med sina förtäckta ord åsyftade. Underrättelsen om din brudgums död — den vågade jag dock genast anförtro dig, ty jag visste, att du var stark, men att på samma gång öfverlämna hans sista vilja, hvarom han äfven talat i sina sköna afskedsord till mig, det vågade jag dock ej, förrän du hunnit vänja dig vid sorgeskalkens bitterhet. Nu har det dock skett, och jag fröjdar mig innerligt öfver att du bestod äfven detta prof, ty nu är du värdig honom, som vid den eviga kärlekens tron väntar på sin ännu frånvarande brud.

— Ack, min älskade fader — inföll Anna med strålände blickar — hvad jag tackar dig för dessa ord. Men säg mig — fick icke äfven Maurits emottaga några rader af hans hand.

— Jo, mitt barn. Under ymniga tårar anförtrodde han mig, att äfven han blifvit ihågkommen af den ädle fosterbrodern. I brefvet till Maurits är dock, såsom du kan förstå, ej ett ord nämndt om bönen till dig att blifva hans maka.

— Äfven häruti igenkänner jag min Gustaf. Han vill, att jag, då det ej blef mig förunnadt att blifva hans brud, i stället skall

lyckliggöra hans broder; och, för att ännu mer glädja honom i hans bedröfvelse, är det Gustafs bön, att jag själf skall väcka förslaget härom. Gläd dig, min bleke brudgum, ty det skall så ske.

Och efter att hafva tryckt en sakta kyss på den jungfruliga pannan, kring hvilken i detta ögonblick martyrens helgongloria strålade, lämnade fadern rummet.

* * *

I herr Ulrik Slyngelbergs bostad tilldrog sig samtidigt en helt annan scen. Vid sin pulpet satt den vördnadsvärde »advokaten». Ett triumferande smälöje lekte kring hans tunna läppar, och de små plirande ögonen gnistra likt tigers, då den i sina klor redan håller det säkra bytet. Plötsligt ryckes dörren upp med vild fart, och en man med dödsångest tydligt målad i sina anletsdrag rusar in och sjunker häftigt ned på en stol.

— Nej, jag uthärdar icke detta längre — mumlade han, som vi igenkänna vara Maurits Körner — att se henne långsamt marteras, det går öfver min förmåga. Herre! — ropade han hastigt, rusande fram till herr Slyngelberg, som helt lugnt blef kvarsittande

på sin plats — gör med mig hvad ni vill, men hjälp mig att omintetgöra detta bofstreck, vi hålla på att utföra, ty annars, vid lefvande gud, måste jag icke göra slut på min eländiga tillvaro.

Ett hånlöje öfverfor hastigt advokatens vidriga drag. Därefter yttrade han:

— För Guds skull, sansa er hr Körner. Är det så, att den lilla hjälp jag, på eder egen anmodan, lämnat härutinnan är eder till grämelse, så skall jag i sanning med största nöje draga mig ur spelet, men dessförinnan afsänder jag naturligtvis en skrifvelse, som afslöjar hela bedrägeriet, och denna måste, märk väl, vara undertecknad med eder egen namnteckning, ty, ser ni, jag är mycket rädd om mitt goda namn och rykte. Alltså har ni själf att välja, min gunstig herre, och jag — tvår mina händer.

— Djäfvul — mumlade Maurits, under det han med handen öfverfor sin fuktiga panna; högt tillade han:

— Nej, nej! Det låter sig ej göra, ty därtill är saken allför långt gången. Låtom oss därför fortsätta vårt verk. Presterna tala visserligen om ett helvete efter detta lif, men hvilken upplyst människa tror därpå?

Vi må alltså spela vår lilla komedi till slut, och fördubblar er belöning, så snart ni till publikens belåtenhet utfört själfva slutsce- nen, ha, ha, ha!

Maurits utbröt i ett hånskratt, så bittert, att till och med den »fördomsfrie» hr Slyngelberg kände en lätt rysning genomila sin lekamen.

Hvarom handlade detta förtroliga samtal? Läsare! Du gissar säkert redan: det gälde blott att krossa tvänne ädla hjärtan.

Lidelserna äro tyranner. Bort med lidelserna — yttrar en stor författare.

9.

Anna Bruncrona fullgjorde med änglalik undergifvenhet det svåra offret för sin oändliga kärlek. Utan att med en suck förråda, hvilka heta strider hon därunder måste utkämpa, framstälde hon en dag för den, såsom det tycktes, ytterst häpne Maurits, att hon beslutit skänka honom sin hand och bad honom blott som en gunst, att förlofningstiden skulle blifva så kort som möjligt. Maurits låtsade då en stund af öfverraskning vara oförmögen att yttra ett ord och gjorde här-

under stora ansträngningar för att om möjligt frampressa en tår ur sina ögon. Slutligen yttrade han dock med en stämman, som darrade af väl spelad sinnesrörelse, att han, ehuru hans öfversvallande känsla bjöd honom att på knä hembära henne sin glödande tacksamhet, likväl måste låta sin ljufvaste önskan blifva ouppfyld på grund af det innerliga förhållande, hvori han visste att Anna stod till den dyre hädangångne.

Dessa ord, som på en gång tycktes innebära både en varm kärlek till henne och tillika en innerlig tillgifvenhet för den döde fosterbrodern, rörde Annas ädla hjärta. Det var dock icke långt ifrån, att icke hennes ståndaktighet sviktat vid detta oväntade motstånd från Maurits' sida, men åter i nästa ögonblick tänkte hon på sin Gustafs sista önskan och fasade för den tanken, att hon skulle vara mindre ädelmodig än han. Därför återtog hon ock en dag det afbrutna samtalet, i det hon yttrade till Maurits:

— Nej, Maurits! Du får icke af helig vördnad för Gustafs minne afslå min begäran. Det är visserligen icke vanligt — tillade hon, under det ett mildt leende öfverfor hennes bleka drag — att kvinnan så öppet uttalar

sin böjelse för en man, men, ser du Maurits, jag är öfvertygad, att han vid sin bortgång från sin trolofvade brud varmt önskade, att jag i stället skulle göra dig lycklig, och för att uppfylla en önskan af honom äro vi ju båda beredde att lida hvarje dödens kval? Icke sant, Maurits?

Det var nära, att den af sin våldsamma passion så förvillade ynglingen i detta ögonblick kastat sig till hennes fötter och under bittra ångesttårar bekänt hela sitt afskyvärda bedrägeri; ty han var dock icke så förhärdad, att han icke vid åsynen af en sådan kärlek skulle känna samvetets omutliga stämma uttala sitt tiofaldiga ve öfver hans handlingsätt. Alla dessa vackra föresatser ramlade dock öfver ända genom grefve Bruncronas plötsliga inträde.

— Nåväl, mina barn! — yttrade denne, i det han tog Maurits vid handen och förde honom till Anna — jag vet att din böjelse, Maurits, för Anna är varm och innerlig, och jag vet äfven att hon, emedan hon tror sig därigenom göra sin Gustaf en tjänst, skall blifva dig en god maka. Därför förenar jag nu edra händer i hans namn, som i sitt sälla hem därofvän i detta ögonblick säkerligen

nedlägger en bön inför kärlekens tron för
 allas vår välgång. Ja Gustaf, min son! —
 forfor den åldrige, höjande sin tårade blick
 — jag bortgifver nu din brud, men jag gif-
 ver henne åt honom, som jag vet du kär hade,
 och han skall en gång, då vi återse dig i ett
 bättre land, åter lägga henne i dina armar;
 och då, min Anna, skolen I fira edert bröllop,
 men ingen sorgens tår skall då mera falla
 utför edra kinder, intet smärtsamt farväl mer
 ljuda från edra läppar.

Djupt gripande var i sanning detta ögon-
 blick. Alla stodo tysta, ty hvar och en var
 intagen af känslor, som göra hvarje ord öfver-
 flödigt. I den åldrige faderns bröst härskade
 växelvis den ljufva glädjen att veta sig hafva
 uppfylt den älskade sonens sista vilja och
 stoltheten att ega en dotter så själsstor och
 innerligt hängifven sin kärleks föremål, som
 hon hade visat sig vara. Annas hela tanke-
 gång åter rörde sig kring det enda stora
 målet för all hennes sträfvan: huru hon i alla
 tidens skiften skulle vara sin älskling vär-
 dig. Och Maurits — ja hvad skola vi väl
 säga om den olyckliga varelse, hvars hela
 bättre jag är förkväfdt af det afgrundens
 sändebud, som plägar kallas — passion.

Maurits Körner vägrade emellertid icke mer utan slöt Anna Brunerona i sina armar.

* * *

Vi förflytta oss åter några veckor framåt i tiden och stanna först på den dag, då tvänne nyförlofvade skola knyta Hymens band. Hela den yttre naturen tyckes liksom vilja inlägga sitt veto mot en dylik brottets och bedrägeriets triumf. Vindarnes gud har lössläpt alla sina tjänsteandar, och trädens stolta kronor böjde sig ödmjukt för den väldige härskarens budbärare. Från det molnhöljda himlafästet nedlunga blixtpå blixtpå för att förkunna hvarje brottets träl om Hans tillvaro, som en gång skall döma hela jordens krets. Hvad är dock detta naturens uppror i jämförelse med det, som så ofta söndersliter människolifvet och först lugnar, då detsamma slår sitt sista matta slag?

På Löfdala samlas härunder ett fåtal gäster, dock blott så många som oundgängligen behöfdes för att ej stöta den vid dylika tillfällen antagna plägseden. Det är dock för besynnerligt detta bröllop, till hvars firande man nu infunnit sig. Intet glädtigt samtal, intet vänlingt leende, utan blott sakta

hviskningar och ett dystert allvar. Det är liksom en isande vind plötsligt genomfarit de förr så fridfulla och solbelysta gemaken. Dock, nu inträder brudparet — låtom oss hastigt betrakta detsamma. Men, hvad se vi? Brudgummens panna fuktas ju af kallsvett, och brudens kind är ju hvitare än den slöja, som omgifver Lennes junoniska gestalt.

Den heliga förrättningen börjar. Församlingens pastor framträder och uppläser vigselformuläret. Brudgummen framtager med synbart darrande hand ringen — denna kärlekens symbol — och skall just sätta den på sin bruds hand, då — men hvad är detta? Dörren uppslås ju med fart, och en stämman, som öfverröstar åskans dån, utropar:

— Håll! Vid alla himlens makter!

Hvem är väl den oförsynte, som sålunda vågar inträda och störande afbryta den påbegynta förrättningen? Hvad gör då betjäningen, som ej bättre uppfyller sin tjänst? Värde läsare! Betjäningen är utan skuld; ty han, som genom sin närvaro så plötsligt afbröt vigseln, är ingen annan än den ur sin graf uppståndne — Gustaf Stjernman. För att dock förklara detta, nödgas vi gå ett steg tillbaka i vår berättelse.

Kort innan kyrkoherden började sin för-
rättning körde ett ekipage med ilande fart
uppför allén, och ur detsamma hoppade en
ung man, som därefter skyndade till den
flygel, som beboddes af betjäningen. I för-
stugan träffade han en af Bruncronas gamle
trotjänare, som af förskräckelse stod mållös,
då han mötte den resande.

— God dag, min hederlige Lundberg —
helsade emellertid denne med ett matt små-
leende på sina läppar — jag har hört, att
det är bröllop i huset, och att min trolofvade
brud redan i detta ögonblick är redo bort-
gifva sin hand åt en annan. Ack, hvad kvinno-
troheten är stor ändå! Nu är jag blott här
för att, om möjligt, själf osedd få skåda henne
i det ögonblick, då hon bryter sin ed.

— Gud i himmelen, hvad vill allt detta
säga? Här står ni lifs lefvande, herr Gustaf,
under det vi alla förut blifvit underrättade,
att ni var både död och begrafven! — utro-
pade Lundberg, i det han stirrade framför
sig, liksom om han sett en vålnad.

— Yrar du, min gamle vän? Eller hur
skall jag förstå dina ord? — sade Gustaf, i
hvars själ ej den ringaste aning kunde upp-

stå om det fasaväckande bedrägeri, som under hans bortovaro egt rum.

— Nej, vid den evige guden, detta står ej rätt till — yttrade den redlige mannen med af fasa darrande stämma. Och härvid omtalade han med några ord hela det af oss förut kända förloppet, hvilket allt häde till följd, att Gustaf efter ett ögonblick lik en vansinnig rusade till hufvudbyggnaden och lyckades där i rätt tid omintetgöra brottets triumf.

Verkan af denna för alla oförklarliga uppståndelse från de döda kan lättare tänkas än beskrivas. Bruden utstöter blott ett enda rop: »Gustaf!» och faller sedan medvetslöst i hans famn. Brudgummen åter står upprätt; han håller ännu ringen i sin hand, dock, straffet har redan kommit, ty ur hans glanslösa, stirrande blickar möter oss — vansinnets hemska natt. Än alla gästerna då? Ja, om dem är ej mycket att säga, ty de smyga sig genast bort, sakta hviskande sinsemellan att här doldes något ofantligt brott, vid hvars uppdagande de med rätta anse sin närvaro öfverflödig.

Dock, min benägne läsare, vi hafva ju i den allmänna villervallan glömt att söka

efter honom, den ädle fosterfadern, som så länge sört sin Gustaf — huru skall han icke nu glädjas, då han åter kan sluta honom i sina armar! Ack, han gläjes ju också, den åldrige, där han så stilla har nedsjunkit på sin plats. Se hvilket vackert leende är utbredt på hans läppar, men de äro så förunderligt bleka, handen är så kall, kinden så hvit! Ah, glädjen var då för våldsam för hans af sorg försvagade krafter, han är nu — död.

Afgrundens demoner skulle ändock få jubla.

* * *

Vi hafva redan alltför väl insett orsaken till ofvan omtalade mystiska händelse. Det bref, som för grefve Bruncrona och hans dotter förkunnat Gustaf Stjernmans död äfvensom dennes testamente till de hemmavarande — allt var naturligtvis idel bedrägeri, uppfunnet af Maurits Körner och utfördt af »advokaten» Slyngelberg. Härjämte hade de på senare tiden uppsnappat alla bref, som växledes mellan Gustaf och Anna, men detta skulle dock leda till brottets slutliga upptäckt. Hvarken den af sin hejdlösa passion

förvillade Maurits ej heller den i alla svek bevandrade advokaten betänkte nämligen, att ett plötsligt uppehåll i en förut liflig korrespondens nödvändigt måste å ömse sidor framkalla ofantlig bestörtning och ängslan. De båda ränksmidarne fingo dock dyrt plikta för denna lilla missräkning, och Gustafs oförmådde hemkomst för att utforska orsaken till detta oförklarliga afbrott gaf sålunda lyckligtvis alla deras onda planer ett snöpligt slut. Brottet skördade dock — såsom vi redan sett — ett offer, och denna sorgliga tilldragelse gjorde, att återseendets annars så ljufva glädje nu uppblandades med bitter galla. Hvad Maurits slutligen beträffar, så ändade han några år senare sin sorgliga tillvaro inom dårhusets dystra murar.

10.

Vår anspråkslösa skildring nalkas sitt slut. Ljusa och mörka bilder hafva växlat för vår syn, och det är ju vanligt att så sker här nere i vansklighetens land, där missräkningar och gäckade förhoppningar höra, så att säga, till ordningen för dagen. Vi känna dock ett oafvisligt behof att, innan vi ned-

lägga vår penna, så godt i vår förmåga står söka framställa en af dessa ljusa, leende bilder, som kasta liksom ett mildt rosenskimmer öfver jordens mörka dalar och vid hvilkas åskådande månget människobarn lyckas förena sig med sin tillvaro här nere.

Förflyttom oss då ett år framåt i tiden. Nordens sköna sommar har beklädt staden X:s härliga omgifningar med den yppigaste grönska. Från en klarblå himmel nedsände solen sina glödande kyssar till Floras ljufva barn, och luftens bevingade sångarskaror täfla att uppstämman sina jublande hymner till Hans ära, som en gång skapade allt helgjutet skönt.

Staden X:s goda invånare tycktes befinna sig i en liflig rörelse. Från alla håll strömmade man nämligen tillsammans till det majestätiska templet, inom hvars murar samma dag en högtidlig bröllopsakt skulle försiggå. Hvad som ännu mer ökade intresset för densamma var den omständigheten, att bruden, som var ingen mer eller mindre än den af alla både rika och fattiga allmänt älskade fröken Anna Bruncrona, som nu skulle gifva sin hand åt församlingens nyutnämde själasörjare, Gustaf Stjernman, hvilken genom sin oförmodade uppståndelse ett år förut i hög

grad vid sig fästade den allmänna uppmärksamheten.

Orgeln brusar genom tempelvalfven. Vid sin rodnande bruds sida inträdde den unge mannen, iklädd presterlig skrud. Sedan alla gästerna intagit sina platser framträder kyrkoherden, och gifver de unga tu kyrkans välsignelse. Dock, nu inträder intet afbrott, nu uttalar ej himmelen sin fruktansvärda dom öfver ondska och synd; i det ställe ned-sänder den rena kärlekens Fader sitt höga välbehag buret på solens strålar till tvänne älskande hjärtan.

Den heliga akten är slutad, och kyrkan står åter tom. Ute på Löfdala är en enkel bröllopsmåltid anordnad. Allt utvisar dock, att glädje och frid åter inflyttat i de nyss så dystra gemaken. Under varma lyckönskningar omsluta gäster från när och fjärran de unga tu, och ute på gården uppstämman de högtidsklädda tjänarne under anförande af gubben Lundberg lifliga hurrarop. Allt uttrycker en innerlig och verkligt oskrymtad fröjd, som endast då kan ega rum, när den trogna kärleken undfår sin belöning, när oskulden segrar öfver — skulden.

* * *

Det är afton. Solen sänker sig majestätiskt likt ett haf af guld vid västerns rand, och öfver land och haf utbreder sig detta stilla lugn, som bjuder naturen att söka hvila och ro vid jordens moderliga barm. Sakta öppnas grindarna, som leda till X:s kyrkogård, och tvänne vandrare inträda på densamma. Det är så fridfullt i de dödas stad. Intet löf röres i den stilla aftonskymningen; intet buller afbryter den heliga tystnaden. Ljudlöst framträda de tvänne besökande till ett vackert monument, som efterlevandes saknad upprest som en skyldig minnesgård åt någon dyr hädangången. De veta så väl dessa vandrare, vid hvilkens sista hvilobädd de stannat, de veta, att under marmorn slumrar så ljuft han, som på jorden var en kärleksrik fader och en ädel välgörare.

— Gustaf, min make! — hviskar den ene af de tu — o, huru ljuft att vid din sida få knäböja vid hans graf, som en gång fröjdade sig så innerligt åt vår förening, men som dock af onskans makt blef urståndsatt att se densamma förverkligad här på jorden. Ack, älskade fader — fortfor hon — lindande sina armar kring marmorhällen — bed för din dotter, bed för henne, som nu på jorden

vore så afundsvärdt lycklig, därest äfven du fortfarande stod vid hennes sida. O, min fader! Välsigna i denna stund dina barn, som här voro dig så kära.

Den sköna bedjerskan tystnade. En sakta susning genomilade trädens kronor.

— Min brud — yttrade Gustaf med högtidlig stämma — hörde du svaret från de sällas boningar! Hörde du vår faders välsignelse! Nu, min älskade, skola vi äfven besöka henne, den änglalika korsdragern, som försakade allt för att hennes son skulle hafva nog. Ja, Anna, vi skola knäböja vid min moders graf.

Och vid hvarandras sida knäfölo de vid en annan grift.

— Moder, evigt saknade moder! — bad Gustaf med af rörelse darrande stämma — se i detta ögonblick från din ljusa himmel ned på din son då han nu uppnått den högsta jordiska sällhet. Välsigna äfven du i detta heliga, evigt minnesvärda ögonblick våra hjärtans förbund! Ransaka vårt inre, och skulle du därvid finna något, som är dig misshagligt — o, så rena oss därifrån, att vi en gång må blifva värdiga att i vår Faders

hus återförenas med eder, I sälla andar, som gått förut att bereda oss alla rum!

Och från himlens mörkblå fäste strålade stjärnorna med förökad glans, men i trädens toppar susade det åter så underbart. Säkert var detta — en moders välsignelse.

som

lade

lens

kert

